

KOOLIÜÜENDUSLANE

EESTI ÕPETAJATE LIIDU PEDAGOOGILISE TOIMKONNA
JUURES OLEVA KOOLIÜÜENDUSRÜHMA BÜLLETÄÄN

Nr. 10.

11. detsembril 1935.

2. aastakäik.

Ilmub iga kuu (välja
arvatud juuni ja juuli).

Tellimishind eraldi „Õpetajate Lehest“ 50 s. aastas.

„Nõrkade“ read.

M. R a u d.

„Nõrgad“ seisvad pikas reas,

Mõni „är“ ka nende seas...

Viljandi koolipoiste lööklaul.

Veerandaastate lõpul on koolidel viisiks saata õpilastega koju „nõrgalehti“, et hoiatada nõrgalt edasijõudnud õpilaste vanemaid. Tänavuse aasta esimese veerandi lõpul saatis üks algkool „nõrgalehti“ järgmisel määral:

Klassid	Õpilaste arv	Nõrgalehti	
		arv	%
I	33	19	57
II	17	13	76
III	29	20	69
IV	29	20	69
V	19	16	84
VI	8	8	100
	135	96	71%

Need on kummalised arvud. Kui õppimine sama jõudsalt areneb, on kevadel selles koolis klassi kursuse lõpetajate protsent ainult 29. VI klassi õpilasi on üldarvust ainult 6 protsenti. Ka endistel aastatel on klassi lõpetamisel sõel olnud väga tihe. Igal aastal on langenud nõrgemad välja, ja nüüd on siis esimeses klassis 33 ning kuuendas klassis 8 õpilast. Mida kauemini õpitakse, seda vähem edasi jõutakse. V klassis on nõrku juba 84% ja VI klass on sajaprotsendiliselt nõrk. See ei ole pamflett eesti kooli peale ega ole

ka Kunderi Abram Anreitshi jutt Türgi sõjast, vaid see on tõsiasi ajastust anno 1935. Andmed on ustavad.

Millest on siis tingitud säärane nõrkade õpilaste üliküllus selles koolis? Kas siin ei ole vast tegemist mõnesuguse iseäralise kooliga, kuhu on koondunud nõrgaandeline ollus, kes ei suuda kohaneda normaalsele lastele määratud õppekavade? Ei ole midagi sellest sarnast, vaid vastuoks — kool asub arenenud ümbruskonnas. Koolis õpivad ainult külalapsed. Läheduses ei ole ei mõisaid, alevaid ega aguleid.

Aga vast on koolis töötamise tingimused ebanormaalsed? Ka seda mitte. Kool töötab nelja klassikomplektiga. Maja on uus, õpilasi internaadis üle 60%. Õppevahendid on enam-vähem rahuldavad. Ei saa ka seda ütelda, et õpetajad oleksid kogemusteta, kõik on nad jõudnud juba „vanema õpetaja“ easse.

Siin on meil tegemist äärmise juhuga tüüpilisest nähtest — õpilaste massilise nõrgakshindamisega. See on kestnud kogu iseseisvuse aeg. Mäletan aegu, kui koolid määrasid järeleksameid käsitöös, laulmises ja isegi koduloos. Järeleksamid muutusid päris massiliseks, kuni viimaks ministeerium pidi vahele astuma ja nad nooremate klasside kohta ära keelama. Oli koole, kus pooled õpilased pidid õppima 7—8 aastat, enne kui said lõpetada kooli kursuse. Veel 1934. aastal lõpetas vanemalt kui 14-aastaselt kooli umbes 30 protsenti. Need olid õpilased, kes olid jäetud kordama klassi kursust. Kõrge oli nende õpilaste protsent, kes lõpetasid kooli alles 16-aastaselt. Nende kooliaeg kestis 8 aastat. Seaduses määratud kuueaastase koolikohustuse muutsid koolid enam kui kolmandikule õpilastele 7—8-aastaseks. Ei ole siis midagi imestada, et viimaks sellele ebanormaalsele nähtele seadusandlikul teel lõpp tehti.

Varemalt saadi istumajätmisega vahest võidelda koolide koosseisude koondamise vastu. Kuna karmilt nõuti klassidele maksimumi saavutada. Aga nüüd ei avalda istumajääjad õpetajate koosseisu peale mingisugust mõju, sest kui kuus aastat koolis õpitud, on koolikohustus täidetud. Aga see vana nähe — õpilaste nõrgakshindamine ja nende massiline istumajätmine klassi teiseks aastaks kestab ikka edasi.

Ega see kool, millest artikli alguses oli jutt, ole ainuke. Võtame võrdluseks teise kooli. See on ümbruskonnas kuulus kool. Kesk-koolid seavad tema lõpetajaid eeskujuks. Kooli juhib väga edumeelne mees, kes peab end kooliuuenduslaseks. Möödunud kevadel

klassikursuse lõpetajate ja mittelõpetajate vahekordi selles koolis näitavad järgmised arvud:

Klassid	Õpilaste arv	Ei lõpet. klassikursust	
		Arv	%
IV	41	28	68
V	45	31	69
VI	30	11	36
	116	70	60%

Teistes koolides ei ole asi nii hull. Aga üldine nähe on siiski, et viimased klassid, viies ja kuues, on õpilastest lagedad. Keskkooli arvesse seda ei saa panna, sest keskkooli minejad maal ei avalda koosseisude peale mõju. Aga õpilased pudenevad ära enne kui jõuavad viimasesse klassi. I klassis 33 õpilast, VI ainult 8!

Mida kõnelevad need arvud? Seda, et meil kohustuslik kuueklassiline kool on ainult paberil. Oma massilise nõrgakshindamise poliitikaga sunnivad õpetajad lapsi lahkuma koolist enne selle lõpetamist. Kes neljateistkümnenaastaseks saab, see lahkub — isegi siis, kui vanemad seda ei soovi. Nõrkade read võivad ka lapse viimaks ära tüüdata.

Midagi on meie koolis korrast ära. Õpetajad ei ole oma töö tulemustega koolis rahul. Muidu ei saa seletada massilist nõrgakshindamist. Kas on meie aja noorpõlv muutunud saamatuks, kas on õpetajad oma meetoditega nürinenud, kas on nende nõudmised liiga kõrged, kas on kavad liiga rasked? Või on igast põhjusest natuke? See nähe nõuab põhjalikku uurimist. Normaalne meie kool ei ole, sest normaalses koolis peaks olema ka õpilaste edasijõudmine normaalne.

Kuidas tõsta nooremate klasside lugemispalade huvitavust.

J. U u s t a l u.

Lugemisoskuse headus oleneb harjutamisest. Lugemise harjutamiseks on koolis lugemikud. Algkooli nooremate klasside (II ja III) lugemikud on umbes 260—280 lehekülge paksud. Õppepäevi on aastas umbes 190. Järjelikult ei tule ühe õppepäeva kohta kaht lehekülgegi lugeda. Mõne minutiga on kodus lugeda antud poolteist kuni kaks lehekülge läbi loetud ja sisu on ka meelde jäänud, sest see on üpris lihtne. Kui nüüd klassis lugeda 1½—2 lehekülge uut

lugemispala edasi, siis oleksid lugemikud juba poole aastaga läbi loetud (mida nad suurel osal ka paraku juba on), ja teisel poolaastal ei paku lugemine enam mingisugust huvi. Klassis lugemine on elevuseta, kuiv, igav ja ametlik. Siinjuures ei saa ka tähelepanemata jätta seda seika, et väga kiire lugemispalade läbivuristamine siiski ka hea ei ole. See harjutab pealiskaudsusele. Lugemise õpetamisel peaks ka harjutama lugemise põhjalikkusele, tähelepanelikkusele, mis pärast teadmuste omandamisel väga tarvilik.

Kuidas muuta algkooli 2. ja 3. klassi lugemikkude lugemispalu nii huvitavaks, et neid võiks kas või mitu korda läbi lugeda ja ikkagi huviga?

Oli ju aeg, kus nõuti, et laps õppigu lugemistükk pähe klassis jutustamiseks, arutlemiseks. Kui siis suleti raamat ja küsimustekostmiste varal hakati loetud pala sisu seletama, siis pidi see tõendamata, kas laps on kodus lugenud, lugemist õppinud. **L u g e m i s e h a r j u t a m i n e**, mis ometi nii tähtis, jäi üsna kõrvale.

On soovitatud võistluslugemist. Seda võib muidugi ka teha, kuid üks ole nii, et õpilane, kes kord oli halb lugeja, see jääb võistlusel ikka viimaseks. Tihti demonstreerida ühtede õpilaste osavust ja teiste saamatust, toob kahju.

Olen leidnud, et järgmine lugemisviis toob lugemisse palju elevust ja head meelt. Võtame näiteks lugemispala: „Hunt, sokk ja kapsad“. Lapsed on kord seda pala raamatust järgmiselt lugenud: „Üks mees pidi hundi“ jne. Siis on selle tundmatu mehe vene sõidud varsti oma võlu kaotanud ja selle tüki lugemine on igav. Kui aga mehe asemele mõelda ja lugeda ennast, teist õpilast või koguni mõnda väljaspoolt kooliseinu, siis assotseeruvad kõigis hoopis reaalsemad kujutelmad, tunnelmad. Võib olla, et mina-vormis lugejal hakkab vähe jubegi, teistel seevastu tõuseb uudishimu, kuidas see poiss nüüd hundiga hakkama sai. Nii tegelasi välja arvates ja pala sündmusesse pannes võib seda lugu mitu korda huviga läbi lugeda. Sellisel lugemisel tuleb mõttega olla, iseenesest kaasub lugemisele ilmekus. Pala sisu ja tuum jääb ka igavesti pähe. Šabloonliku lugemise, peast-lugemise hädaoht ei ole kuigi suur.

Ühe teksti teist või kolmat korda lugemist ei tohiks hüljata, eriti algkooli 2. ja 3. klassis. Võõrast teksti lugedes on väga palju tegemist lugemise tehnikaga, nii et sisule ei saa esiteks anda palju tähelepanu. Ometi on loetavate palade sisu, stiil ka midagi väärt. Ning veel üks seik — kordamisel õpib silm haarama tervet sõna või sõnaosa, mis on lugemistehnika aluseks.

Olen mõni aeg praktiseerinud eelpool seletatud võtet ja leidnud,

et üht pala võib mitu korda uuesti lugeda, nii et igakord uuesti algusest alates õpilased vaatavad sellele kui uuele loole uute tegelastega.

Brošüürtöödest.

V. Ordlik.

Võtsin kogu rindel alles tänavu sügisel kasutusele brošüürid. Nüüd tagasi vaadates tuleks märkida mõned takistused, mis tuli võita ja mis vajavad võitmist.

Iga õpilane vajab puhaste lehtede alalhoiuks vastavat mappi. Too peab olema küllalt mahukas, sest tarvitame töös valget, kontsept-, sulfii-, ruudulist ja joonistuspaperit. Mapp peab võimaldama nende kõikide, või vähemalt suurema osa neist, üksteisest eraldamise. Töötundides IV ja III klassiga valmistasimegi mapid. Ka I ja II klassile. Kaaned õhukesest pruunist papist sisseklapitava paremäädrega ja selle sees odavast joonistuspaperist 3 küljest kinnine mapp 3 vahega. Esiotsa on kõik korras, aga kardan, et tolle joonistuspaperist mapi küljed kuuluvad mõne „energilise“ mehe käes enne kevadet.

Kirjutusaluseks tarvitame papitükki parajas suuruses (pruun, õhem sort, mis on eeskujulikult sile). Universaal-kirjutusalus — mapp on kõlbmatu. Liialt suur ja takistab korralikku kirjutamist.

Valmistasime panipaigad täis- ja pooleliolevatele lehtedele. Mõninga teema läbitöötamine kestab pikemat aega ja on väga hää puhtuse mõttes, kui täislehti palju ei sorita. Seks eraldame pooleliolevad lehed täislehtedest. Tegime seinapapist kaaned sisseklapitava paremäädrega. Aga ideaalsed nad ei ole, kuna lehed sageli tükiavad alt ja ülevalt ääri välja pistma, eriti korratuil õpilasil, ja kortsuvad.

Lehtedele pooleliolevate töödega on samasugused kaaned. Leht täis saades rändab kohe eriaine kaante vahele. Ülemistes klassides on aineid õige palju. Kaanteuputuse vältimiseks sisaldab iga kaas 2 ainet.

I ja II kl. üldõpetus haarab kõik ained. Järjelikult teema lõppedes tuleb kõik tööd kõita ühte brošüüri. Siin tekib raskusi. Vastav joonistis, arvutusvihuleht lõhub kirjutiste vahele asetatuna nende terviku, sest harva juhtub, et kirjutusharjutis, luuletis lõpeb koos lehega. Võiks jätta ülejääva leheosa tühjaks, kuid see ei ole majanduslikult praktiline ega silmalegi ilus.

Olen näinud brošüüre, kus on ained eraldatuina köidetud kokku. See aga ei ole sugugi hää moodus. Joonis ei ole siis vastavale ala-

teemale illustratsiooniks ja arvutus vaatamata päälkirjale kaotab sideme. Arvutus muutub justkui abstraktseks, kuigi ta seda arvutamisel ei olnud.

Milline moodus oleks siin kõige parem?

Sellisel olen korraldanud oma tööd. Mõnedki moodused ei ole ideaalsed. Üle hulga tuleks aga need leida. Seepärast mitmesugused töövõtted vajavad avalikukstegemist, et nende seast leida sobivaim. Selle mõttega paningi kirja need read ja loodan järgnevat elavat töövõtete kirjeldamist ja mõttevahetust nende üle.

Omavalmistatud noodivihik.

A. K u u s k m a n .

„Kooliuuenduslases“ nr. 9 on näha, et mujalgi on kolleege, kellele ei meeldi noodivihiku ristformaat.

Häda on sarnase noodivihikuga alati olnud nii õpilastel kui ka õpetajal, sest nurgad kipuvad vägisi murduma, mis teeb noodivihiku välimuse ebaesteetiliseks.

Isiklikult sain sellest halbusest üle järgmiselt. Õpilased ostsid endile hariliku joonteta koolivihiku, kuhu valmistasime ise noodijoonestiku. Esiteks tekitas see veidi raskusi, kuid ainult alguses. Peagi õppisid õpilased päris korralikult noodijoonestikku ise valmistama joonteta vihikuisse. (Iga õpilane omab väikest joonlauda.)

Normaalne tihedus — kuus rida noodijoonestikke ühel leheküljel, siis mahuvad sõnad lahedasti noodijoonestiku vahele. Kuid olenedes õppeülesandest ja selle iseloomust võib noodijoonestikke tihedamini ja ka harvemini valmistada.

Sarnased ülesanded, mis ei vaja noodijoonestikku, teeme teisele leheküljele, sest teine lehekülg on jäetud tühjaks, noodijoonestikuga on varustatud ainult iga lehe esimene lehekülg.

Kui peaks hariliku kirjutussulega noodijoonestiku „tõmbamine“ mõnele siiski raskusi tekitama, siis võib ju säärase sule muretseda, millega on võimalik viis joont korraga „tõmmata“. Olen niisuguseid sulgi näinud. Et käesoleval juhul polnud sarnaseid sulgi saada, siis valmistas keegi kuuenda klassi poiss ise plekist sule, mis tõmbas viis joont korraga. See omavalmistatud sulg täitis päris kenasti oma otstarvet.

Võiks ju tarvitada noodivihikuks ka ühejoonega harilikke kirjavihke, kuhu noodijoonestik valmistatakse, kuid kogemused on näidanud, et joonteta vihik on selleks siiski otstarbekohasem.

Tarvitan niisuguseid noodivihikuid IV, V ja VI klassis kolmandat aastat. Nooremis klasses teeb korraliku noodijoonestiku valmista-

mine siiski veidi raskusi, kuna vanemais klases meeldivad oma-
valmistatud noodivihikud nii õpilasile kui ka õpetajale.

Siiski ristformaadis on trükitud ka laulupeo noodiraamatuid,
näit.: „Laulukogu 1880-ma juubeliaasta mälestuseks“, kuid nähta-
vasti pole sarnane formaat siiski noodiraamatuina läbi löönud.

Höimunurk.

Eräs opettajayhdistyksen kokous heimopäivänä.

Paavo Ojala.

Omin voimin ponnistelimme kokousohjelman lävitse. Minulla oli suuri ilo, että voin pitää kaksi puhetta ja molemmat sellaiset, että kuulijani tarkkaavaina seurasivat esitystäni. Oli heimopäivä ja toimitin Helsingistä heimokansojen liput, jotka kaunistivat kokoushuoneen pöytää. Tervehdyspuheeni oli heimoasiasta ja juuri siitä, miten uudistuvan koulun periaatteita ja työtapaa seuraten luonnollisimmalla tavalla rakennetaan varmaa ja kestävää pohjaa heimokansojen yhteisymmärykselle.

Toinen puheeni, joka kesti noin 40 minuuttia, käsitti lapsen sielullista ymmärtämistä ja koulutyöskentelyä lapsen luonnollisiin taipumuksiin ja voimiin puuttavana. Esitin ryhmätyöskentelyä ja luokkakirjaston käyttöä omatoimisen koulun kannalta. Erikoisemmin kiinnitti opettajaveriäni huomiota se seikka, miten yksilölliset taipumukset huomiota ottaen oppilas saattaa päästä varsin pitkälle koulussa omavaraisin voimanponnistuksin.

Ohjelmassa oli myös heimolauluja, runoja, kertomuksia, virallinen ohjelma sekä monipuolinen koulutarveuksen näyttely katseltavana.

Monet sydämelliset kiitokset „Uudistuvasta“. Olen jo neljaan kertaan lukenut sen ja aina uhkun siitä vain uutta. Kuinka hyvä oli taas tämä numero! Viivaan aina lisää ja lisää siihen, kun sen sisältö on mielestäni niin tärkeää! Olen myös joka päivä alkanut lukea ainakin yhden luvun entisistä vuosikerroista, jotka minulla ovat, ja mikä ihme! Vaikka olen ne ennen jo kaikki lukenut, niin nousee sieltä niin kirkkaana nyt esille sellaisia kohtia, jotka eivät ennen ole mielessäni sellaisella voimalla sijaa saaneet. Uskallan jo sanoa, että en enää näe pahoja lapsia ympärilläni, vaan hyviä ja herttaisia lapsukaisia, jotka elämänsä alkutai-

pallella ennenkaikeä kaipaavat ymmärtämistä ja rakkautta niiltä, jotka heitä kasvattavat.

Selektusi: *Ponnistella* — pingutada, *kokous* — koosolek, *ohjelma* — kava, *puhe* — kõne, *tarkkaava* — tähelepanelik, *seurata* — jälgida, *pöytä* — laud, *luonnollinen* — loomulik, *ymmäry* — arusaamine, *sielullinen* — hingeline, *kirjasto* — raamatukogu, *toveri* — kaaslane, *taipumus* — kalduvus, *runo* — luuletus, *virallinen* — ametlik, *näyttely* — näitus, *uhku* — hoovata, *viiva* — joon, *luku (luvun)* — lugu, pala, *sija* — ase, koht, *herttainen* — armas, meeldiv, *kaipaavat (kaivata)* — vajavad (vajada).

Ühest uuest metoodilisest käsiraamatust.

R. R.

Lubage küsida, kas olete juba muretsenud endale Joh. Käisi „Isetegevus ja individuaalne tööviis?“ Ütlete, et seal käsitletud küsimused on Teile enam-vähem tuttavad, sest olete ju ise kooliuuenduslane. Kuid kui mõni küsib Teilt või asetate ise endale mõnel kahtluse silmapilgul küsimuse, miks tarvitate individuaalset tööviisi ja kas selle tööviisi põhjendused on küllalt kaaluvad, kas ei jää Teie ehk vastuse võlgu, või annate pooliku ja puuduliku vastuse? Kas olete teadlikud neis sihtides, mille poole püüab individuaalne tööviis? Sest sihiteadvusetu töö on pimeduses kobamine, kus väike eksisamm ning mõni tähtsusetu äpardus näivad suurtena ja kohutavatena ning toovad pettumuse. Samm on ebakindel ja ei ole sihte, mis valgustaksid teed. Mulle meenub, et olete kaebanud nii mõnegi ebaõnnestumise üle, kuid kas olete teadlikud kõigis neis tingimisis, millest olenevad selle tööviisi tagajärjed ja kas olete nad täitnud? Kas olete küllalt tähelepanu juhtinud lõigu „Pea meeles“ kasutamisele? Kas olete küllalt tihti korraldanud kordamisi ja tarvitanud kordamist mitmekesisivaid võtteid? Ja kuidas on lugu testidega? Kas pole mitmed teist kaebanud „ärakirjutamise“ taudi üle, ent kas olete hoolt kandnud ka töövahendite mitmekesisitamise ja näitlikustamise eest? Või olete leppinud ehk töötamisega kuiva õpperaamatu järgi? Kas ei ole mitmed Teist õppekava sugestiooni mõjul rutanud vaid kõigi tööjuhataste „läbivõtmisega“ ja unustusse jätnud ühistunnid? Kas on need ühistunnid metoodiliselt õieti korraldatud või on nad vanuks küsimus-kostmise tundideks jäänud? Kõiki neid ja palju muid põlevaid küsimusi valgustab põhjalikult arv näiteid. Tegin seda paksemale kirjutuspaberile tindiga. Lehed kleepisin puuliimiga kõvasti koolilauale. Täiesti kuivanult tõmbasin nad kahel korral üle z a p o o n l a k i g a. See on täiesti läbipaistev,

mainitud Joh. Käisi teos. Palju huvitavat leiata osas „Vana ja uus kool“. Eriti üksikasjaliselt on selgitatud õpetaja küsimuse tähtsust, tema õiget kohta õppetöös ja küsimuste väärtusliike. Siis on veel õppejutu metoodiline korraldus ning hulk töönäiteid, mis selgitavad millisteks peaksid kujunema tööjuhataste järgi tehtud tööd. Ah Teie naabril on see raamat ja tarviduse puhul võiksite laenata! Aga see ei ole ju ajaviite-romaan, mida vaid kord loetakse! Seda käsiraamatut vajame alati. Meenub oma juhtum. Lugesin läbi „Uusi teid algõpetuses“, ent kord uuesti teda lehitsedes sattusin kohale, kus selgitati uute, tundmatute sõnade omandamise võtteid. Ning lugesin nagu esmakordset uudist, et õppejuttu tuleb neid sõnu võimalikult rohkem põimida, anda ülesandeid lausete koostamiseks neist sõnust jne. Tõsi, olin ju seda lugenud, ent tarvitasin harva ja poolikult. Unustasin ehk õigemini need juhataused olid vaid alateadvuses. Ning pole ime kui mõnegi tähtsa ja tarviliku asja unustame teiste tuhandete hulgas — on ju meie tegevus väga komplitseeritud. See on ainult juhuslik näide, kuid iseloomustav. Seepärast olgu igal õpetajal oma „Isetegevus ja individuaalne tööviis“ alati käe järele.

Mu laual on praegu „Kalevipoja“ reklaam-brošüür, kust loen, et „Kalevipoeg“ peab saama väärilise koha iga eestlase raamatukogus. Ma täiendaksin: Raamatuaastal olgu iga õpetaja töölaual Joh. Käisi „Isetegevus ja individuaalne tööviis“.

Kilde tööst.

Vik. Ordlik.

1. Tänavu kehtima hakanud uue aabestikuga on vanemal õpilasil palju tegemist. Ka õpetajailgi. Mõndagi „käte“ sisse kulunud tuleb juurida välja ja see asendada uuega. Eriti palju tegemist on uue „k“-ga. Ikka ja alati vahetatakse ta „h“-ga ja „h“ jälle omakord „k“-ga.

Aega uuesti aapeid õpetada on väga vähe. Eriti, kui on tegemist liitklassel. Suurist seinatabelist on ka vähe abi, kuna p e e n u s e d jäävad neilt nägemata.

Tarvitasin siin järgmist võtet hää eduga. Asetasin igale koolilauale kald- ja püstkirjas aabestiku. Üks neist pais-, teine nõörkirjas. Arvasin alul, et saan kasutada kõikjal trükitud eeskujud ja soovisin HSM Koolivalitsuselt suuremal arvul näiteeksemplare osta, kuid sain säält vaid mõne, hinnata. Nähtavasti pole neid suuremal arvul lastud trükkida. Neist löikeid tehes läheb üks kaduma, sest näidete trükk asetseb vastastikku.

Tuli võtta kokku kõik oma ilukirjaoskus ja ise kirjutada vastav

kaitseb aga küllaldaselt määrimiste eest. Isegi tint ei tee midagi, kuin see kohe ära pühkida. Arvatavasti kõljab lakkimiseks ka celloloid-lakk. Lakki ei lähe palju, 100 gr zapoonlakki maksis 45 senti. Sest piisab 15—20 kaksikeksemplari kahekordseks lakkimiseks.

Nüüd kehtivate aapevormide harjutamine on igaühe õpilase oma mure ja aega seks leidub iga päev mõni minut. Eriti liitklasses.

Tekib mõte: mõni trükikoda võiks trükkida vastavaid aabestikke.

2. Sedelsõnastiku kaardikesed on meil kartongist 4×8 cm, ühe auguga vasakul. Kaarte hoiame karbikeses. Nad on algusaape järgi liigitatud. Sama algusaapelised sõnad köidetakse lõngaga läbi augu kokku.

Kas murrang suhtumises kontrolltestidesse?

Joh. Käis.

Hiljuti olid Tallinna õpet. seltsis elavaks arutlusaineks testid. „Õpet. Lehe“ (nr. 48) järgi olevat koolinõunikudki pettunud kontrolltestides, mida, alates 1928. aastast, harrastati koolides, ja mis tekitasid õpetajaskonnas teatavat nurinat. Veel 1934. a. korraldati üleriigilisi teste kõigis õppeainetes algkooliõpetajate arenemistaseme uurimise otstarbel. Mõned kokkuvõtted neist testidest ongi juba ilmunud. Kui nüüd aasta hiljem just see koolinõunik, kes on ka mainitud kokkuvõtete toimetaja, räägib sellest, et koolinõunikud on kontrolltestidest loobumas, siis on see igatahes väga õpetlik ja ühtlasi ka rõõmustav nähtus.

Olen mitmel puhul sõna võtnud liialduste vastu testimisega, viimast korda „Kooliuuenduslases“ 1935, nr. 2, kui arvatavasti just koolinõunikude testide mõjul võis märgata õpilaste drillimist nõ. testiküpsuse saavutamiseks.

Võib kõigiti nõustuda nendega, kes peavad teste ühekülgselt kontrollimisvahendiks ja kes on mõistnud senise testide praktika puudusi. Aga oleks kaalumatu ja vastupidises suunas äärmine samm kuulutada üldse kadu testidele. Õpetajad, kes on tuttavad testi menetluse meetodikaga, teavad, et test, nimelt koolitest, on siiski üks hästi sobiv võte õpilaste faktiliste teadmiste kontrollimiseks. Sellisena olgu testil õige koht kaasaegses koolitöös. Tähtis on vabaneda ebaloomulikust olukorrast, mil testi-takse testi enda pärast, õigemini hirmust koolinõuniku testi ees. Ka intelligentsus-test võib kasulik olla, kui teda õigesti rakendatakse. Järelikult, viga ei olnud mitte testis endas, vaid selle rakendusviisides.

„Kooliuenduslase“ sisu.

1934. a.

	Lk.
Kooliuenduslaste ülesandeid tegevuses väljaspool kooli	2
Mida arvavad koolinõunikud valitsevaist õppeviisidest	4
Uusi tööjuhatusi	6, 12, 28
Missuguseid raamatuid õpilasile lugemiseks soovitada	6
Individaalne tööviis füüsikas, <i>H. Stamm</i>	9, 19
Töönäide individuaalsest tööst maateaduses	10
Kontuur-kaart testivahendina. <i>Joh. Käis</i>	13
Individualiseeritud tundidest. <i>Paul Härm</i>	17
Testide näiteid	23, 33
Töönäide emakeelest 5. õppeaastal. <i>A. Krull</i>	25
Algab jälle õppetöö. <i>Joh. Käis</i>	41
Liikuv-lugemik. <i>L. Skomorovska</i>	43
Rohkem eluligidust õppetöösse. <i>Joh. Käis</i>	45, 53, 61, 73
Helitute häälikute lugema õpetamisest. <i>A. Koel</i>	49
Tähelepanu, ABD! <i>A. Ivask</i>	55
Emakeeleõpetusest 6. õppeaastal. <i>A. Krull</i>	57
Üldõpetuse praktikast. <i>Joh. Lillmaa</i>	63
Töbesid kooliuenduslike tööviiside rakendamise alal. <i>M. Sakk</i>	65, 77
Sedelid töökava korraldamisel. <i>Joh. Uustalu</i>	81

Kirjanduse ülevaateid.

Uudiseid kirjanduse ja õppevahendite alalt	7, 15, 24
Mõningaid märkeid <i>Joh. Käisi</i> — <i>A. Budkovsky</i> matemaatika-töövihkude kohta. <i>V. Ordlik</i>	14
Mida eelistada: kas harilikke matemaatika õpperaamatuid või uusi matemaatika-töövihke. <i>R. R.</i>	47

Lühemaid kirjutisi.

Lõiketöid mitmekordsest paberist	14
Psühholoogiliste vaatluste korraldamisest	64
Kilde tegelikust tööst. <i>V. Ordlik</i>	70
Küsimuste nurk	72, 82

1935. a.

Mida tegime 1. õppeaastal teadliku laulmise õppimisel. <i>R. Taba</i>	1, 63
Testidest ja testikogudest. <i>V. Horn. M. Sakk</i>	4
Klassitahvel lugemise algõpetuses. <i>J. Uustalu</i>	9
Koolitsetide korraldamisest. <i>Joh. Käis</i>	11
Kirjalikest töödtest lahtistel lehtedel. <i>A. Udras</i>	17, 33
Õpetaja tahaplaanile. <i>H. Pits</i>	21
Kuidas ma komponistiks olin sunnitud hakkama. <i>A. Ivask</i>	23
Tööjuhatusi ajaloos. <i>A. Udras</i>	26, 71
Lugemiskasti on siiski vaja. <i>O. Tunón</i>	29
Õigekeelsusvigade statistikat. <i>E. Kevend</i>	31
Esimene iseseisev kirjalik töö II klassis. <i>Joh. Lillmaa</i>	36
Algkooli lugemikust. <i>Antti Hämäläinen</i>	41
Brošüüridest. <i>V. Horm</i>	42
Eesti-Suomen opettajien yhteisinä päivinä. <i>H. Rajamaa</i>	49
Loomulik tõelisuse alus kasvatustöösse. <i>K. K. Mäkinen</i>	52
Hõimu-õpetusest. <i>Akseli Salokannel</i>	56
Kooliuendusharrastustest Soomes. <i>E. A. Saarimaa</i>	58

Soome algkoolimajad. <i>A. Salmela</i>	59
Soome õpireiside liikumine kooli teenistuses. <i>A. Huuskonen</i>	61
Rakendusülesannete lahendamiskeeme. <i>A. Udras</i>	66
Ühest seinajalehest <i>B. Rea</i>	68
Lühifilm jooksvast koolitööst. <i>Joh. Lillmaa</i>	69
Tõusu teel. <i>Joh. Käis</i>	73
Natuke lugemisest. <i>E. Kevend. V. Ordlik</i>	77, 97
Kirjalikkude tööde parandamisest. <i>B. Rea, A. Peerna</i> jt.	79, 91, 107, 108
Autasust ja karistusest. <i>J. H. Kadastik</i>	81
Õpi ennast tundma laste kirjatöis. <i>Joh. Lillmaa</i>	84
Isetegevusliku kooli tunnuseid. <i>V. Valorinta</i>	89
Valmistagem ise kontuur-kaarte. <i>V. Alttoa</i>	92
„Kaardiõppimise mäng“ maateaduse tunnis. <i>A. Udras</i>	95
Esimesel koolipäeval. <i>R. Taba</i>	101
Ajaloo käik kaartidel. <i>A. Peerna</i>	103
Nõrkade read. <i>M. Raud</i>	113
Kuidas tõsta nooremate klasside lugemispalade huvitavust. <i>J. Uustalu</i>	115
Brošüürtöödest. <i>V. Ordlik</i>	117
Oma valmistatud noodivihk. <i>A. Kuuskman</i>	118
Ühest uuest metoodilisest käsiraamatust. <i>R. R.</i>	120

Lühemaid kirjutisi.

Mõnda matemaatika-töövihkudest ja arvutuskaartidest. <i>V. Ordlik</i>	7
Killukest jooksvast koolitööst	13
Kooliuuenduslikku kirjandust	16
Tegelikust tööst. <i>A. Seppel</i>	27
Õpilaste töönaidete vahetus Soomega	28
Paar sõna „üldkirjanditest“ ja individuaalsest tööviisist. <i>Joh. Käis</i>	38
Väikesed töömehed. <i>J. Lillmaa</i>	47
Soome-Eesti kooliväe ühistööle on rajatud kindel alus. <i>Joh. Käis</i>	52
Kooliuuenduslikke kursusi Soomes ja Eestis	87
Hõimupäevadeks	99
Koolinäitus Some-Ugri kultuurkongressi puhul	100
Noodivihule otstarbekam formaat. <i>Joh. Lillmaa</i>	110
Kergemalt raskemale	112
Kilde tööst. <i>V. Ordlik</i>	121
Kas murrang suhtumises kontrolltestidesse. <i>Joh. Käis</i>	122
Hõimunurk	86, 97, 110, 119
Küsimuste nurk	8, 15, 28
Mitmesugust	40

Toimetuse aadress: Tartu, Tähe, 77—3

Vastutav ja tegevtoimetaja *Joh. Käis*.

Väljaandja Ü. K. Ü. „Õpetaja“, Tallinn, Pühavaimu, 11.